

ТЕМА № 5

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ КРИМІНАЛІСТИЧНОЇ ТЕХНІКИ

Криміналістична техніка – це розділ науки криміналістики, який є системою наукових положень і розроблених на їх основі технічних засобів, прийомів і методів, які призначені для збирання, дослідження і використання криміналістичної інформації при розслідуванні та попередженні злочинів.

Завдання криміналістичної техніки:

- 1) розробка технічних засобів і методів їх застосування;
- 2) виявлення та вивчення матеріальних слідів злочину;
- 3) встановлення механізму їх утворення;
- 4) встановлення властивостей об'єктів ;
- 5) обробка та використання інформації для розкриття та розслідування злочинів;
- 6) розробка прийомів та технічних засобів оцінки та подання криміналістичної інформації в діяльності правоохоронних органів.

Система криміналістичної техніки:

Загальні положення – включають в себе систему і завдання криміналістичної техніки, елементи окремих криміналістичних теорій та вчень, загальну характеристику техніко-криміналістичних засобів, підстави їх використання.

Криміналістична фотографія, звуко- та відеозапис – система наукових положень та рекомендацій щодо застосування технічних засобів і методів фотозйомки, звуко- та відеозапису.

Криміналістична трасологія – вивчає теоретичні основи слідоутворення, закони виникнення слідів, що відображають механізм злочину, розробляє рекомендації щодо методів і засобів їх виявлення, закріплення, вилучення, дослідження та оцінки.

Криміналістичне зброезнавство – галузь криміналістичних знань про вогнепальну, холодну, газову зброю та інші її види зброї, вибухові пристрої та речовини, їх класифікацію, способи виготовлення, сліди їх застосування і використання. **Судова балістика** – це розділ криміналістичної техніки, що вивчає закономірності здійснення пострілу з вогнепальної зброї, утворення слідів на боєприпасах, методи і засоби їх фіксації та дослідження.

Криміналістичне дослідження документів – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає способи підробки документів;

Криміналістичне почеркознавство – це галузь криміналістичної техніки, що вивчає письмо як джерело інформації про його автора.

Криміналістичне дослідження зовнішності людини (судова габітологія) – вчення про ознаки зовнішності людини, про їх ідеальні і матеріальні відображення, методи і засоби їх фіксації та використання.

Криміналістична реєстрація.

Науково-технічні засоби криміналістики

– це пристрої, апарати, прилади, інструменти та матеріали, що використовуються для збирання і дослідження доказів в процесі розслідування злочинів або створення умов, що утруднюють вчинення злочинів.

Принципи використання технічних засобів:

законність, етичність, науковість, доцільність, ефективність, надійність, продуктивність, рентабельність, безпечність, допустимість.

Класифікація ТЗ в залежності від джерела походження та пристосованості до потреб судочинства

- 1) ті, що спеціально розроблені в криміналістиці для вирішення з їх допомогою техніко-криміналістичних завдань;
- 2) ті, що запозичені криміналістикою з інших наук, але конструктивно допрацьовані і пристосовані для вирішення техніко-криміналістичних завдань;
- 3) ті, що запозичені криміналістикою з інших галузей науки і техніки та використовуються без будь-яких конструктивних змін.

Методи збирання криміналістичної інформації технічними засобами

1) Методи «польової» криміналістики

(використовуються: а) слідчим, о/у для виявлення, фіксації та попереднього дослідження джерел інформації; б) під час проведення слідчих дій; в) безпосередньо на місці виявлення джерел інформації (судово-фотографічний, копіювання, вимірювання, моделювання, співставлення)).

2) **Науково-дослідні методи** (використання експерименту при проведенні експертиз чи попереднього дослідження (фізичні, біологічні, хімічні (спектральний аналіз, рентгенограма)).

Виявлення слідів передбачає пошук видимих, проявлення слабовидимих чи невидимих слідів злочину. Для цього використовуються пошукові технічні засоби.

Фіксація слідів злочину – це їх закріплення на об'єкті-носії або виготовлення зліпків, копій, фотографій з використанням відповідних технічних засобів, речовин та матеріалів, хімічних реактивів.

Вилучення слідів злочину передбачає їх упакування, процесуальне оформлення і долучення до матеріалів кримінальної справи.

До засобів виявлення слідів відносять:

- 1) засоби освітлення (це різноманітні джерела штучного світла, що застосовуються при недостатньому освітленні, а також для освітлення об'єктів, на які не потрапляє світло, у відповідності до завдань і прийомів огляду чи фотозйомки);
- 2) оптичні пристрої (це різні засоби збільшення, що дозволяють розширити природні можливості ока, застосовуються для виявлення і огляду невеликих за розміром речових доказів або їх окремих деталей);
- 3) пошукові пристрої (призначені для виявлення певних об'єктів, таких як: металічні предмети, трупи і їх частини, дорогоцінні метали і каміння, тайники);
- 4) хімічні речовини-реагенти (використовуються для виявлення слідів біологічного походження).

До засобів фіксації слідів відносять: засоби фотографування та відеозапису, засоби вимірювання, матеріали для виготовлення зліпків та копій. Основним і обов'язковим способом фіксації слідів та інших речових доказів є їх опис у протоколі слідчої дії.

До засобів вилучення слідів відносяться набори науково-технічних засобів, яким комплектуються валізи слідчих та криміналістів, а також функціонують пересувні криміналістичні лабораторії (вони широко використовуються для проведення попередніх досліджень слідів злочину).

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАСОБІВ І МЕТОДІВ, ЩО ВИКОРИСТОВУЮТЬСЯ ПІД ЧАС ЕКСПЕРТНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ:

- 1) вимірювання;
- 2) збільшення зображення;
- 3) дослідження у невидимій зоні спектру (інфрачервоні, ультрафіолетові, рентгенівські промені; люмінесцентний аналіз; фізико-хімічне дослідження; спектральний аналіз (атомний, молекулярний, емісійний і абсорбційний); хроматографія);
- 4) фотозйомка (в інфрачервоних променях, в ультрафіолетових променях, у рентгенівських променях, мікрофотозйомка, контрастуюча фотозйомка);
- 5) експеримент.